EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 09 10
COM(2014) 570 final

2010/0208 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 6 dalį

dėl

Tarybos pozicijos per pirmąjį svarstymą siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti GMO auginimą

2010/0208 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 6 dalį

dėl

Tarybos pozicijos per pirmąjį svarstymą siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti GMO auginimą

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Pasiūlymo perdavimo Europos Parlamentui ir Tarybai data (dokumentas 2010/0208 COD):	2010 m. liepos 14 d.
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės data:	2010 m. gruodžio 9 d.
Per pirmąjį svarstymą priimtos Europos Parlamento pozicijos data:	2011 m. liepos 5 d.
Pakeisto pasiūlymo perdavimo data:	[*]
Tarybos pozicijos priėmimo data:	2014 m. liepos 23 d.

* Komisija neparengė iš dalies pakeisto pasiūlymo, bet pareiškė nuomonę dėl Parlamento pakeitimų Komisijos komunikate dėl veiksmų, kurių reikėtų imtis dėl Parlamento 2011 m. liepos mėn. mėnesinėje sesijoje priimtų nuomonių ir rezoliucijų (dokumentas SP(2011)8072), kuris buvo pateiktas Europos Parlamentui 2011 m. rugsėjo 8 d.

2. KOMISIJOS PASIŪLYMO TIKSLAS

Europos Sąjunga (ES) nustatė išsamią teisinę sistemą, pagal kurią išduodami produktų, kurie sudaryti iš genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) arba kurie yra iš jų kilę, leidimai. Leidimai išduodami dėl GMO naudojimo maisto produktuose ir pašaruose, pramoninio perdirbimo bei auginimo ir dėl iš jų gautų produktų, skirtų naudoti maistui ir pašarams.

ES leidimų išdavimo sistema skirta užkirsti kelią neigiamam GMO poveikiui žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai ir sukurti šių produktų vidaus rinką. Dviejuose teisės aktuose – Direktyvoje 2001/18/EB dėl GMO išleidimo į aplinką[1] ir Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų[2] – pateiktos nuostatos dėl GMO leidimų išdavimo prieš juos pateikiant rinkai. Abiejuose teisės aktuose nustatyti moksliškai pagrįsti galimo pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai vertinimo standartai ir ženklinimo reikalavimai. Be to, Reglamente (EB) Nr.

[1] OL L 106, 2001 4 17, p. 1.
[2] OL L 268, 2003 10 18, p. 1.

1830/2003[3] nustatytos GMO atsekamumo ir ženklinimo ir iš GMO pagaminto maisto ir pašarų atsekamumo taisyklės.

2009 m. kovo mėn. Taryba atmetė Komisijos pasiūlymus, kuriuose Austrijos ir Vengrijos prašoma panaikinti savo nacionalines apsaugos priemones, nes remiantis Europos maisto saugos tarnyba (EFSA), jos nebuvo pakankamai moksliškai pagrįstos, kaip reikalaujama pagal ES teisės aktus. Vėliau 13 valstybių narių grupė[4] paragino Komisiją parengti pasiūlymus, pagal kuriuos valstybės narės galėtų laisvai spręsti dėl GMO auginimo[5].

2009 m. rugsėjo mėn. Komisijos pirmininko J. M. Barroso parengtose naujos Komisijos politinėse gairėse subsidiarumo principas GMO srityje paminėtas kaip pavyzdys iš srities, kurioje ne visada galima išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp ES sistemos ir būtinybės atsižvelgti į 27 ES valstybių narių skirtumus. Pagal šias gaires turėtų būti įmanoma suderinti moksliniais duomenimis grindžiamą Europos Sąjungos GMO leidimų išdavimo sistemą su valstybių narių laisve spręsti, ar jos pageidauja auginti genetiškai modifikuotas kultūras savo teritorijoje.

Siūlomas reglamentas atitinka šias politines gaires – juo sukuriamas GMO reglamentuojančių ES teisės aktų sistemos teisinis pagrindas, kad valstybėms narėms būtų leista riboti ar drausti GMO, kuriuos leista naudoti ES lygmeniu, auginimą visoje jų teritorijoje arba atskirose jos dalyse. Šis draudimas ar apribojimas turi būti grindžiamas argumentais, neįtrauktais į pavojaus aplinkai ir sveikatai vertinimą remiantis ES leidimų išdavimo sistema.

3. PASTABOS DĖL TARYBOS POZICIJOS

3.1. Bendrosios pastabos

2010 m. liepos 14 d. Komisijos pasiūlymas buvo perduotas Europos Parlamentui ir Tarybai. Europos Parlamentas savo poziciją priėmė pirmuoju svarstymu 2011 m. liepos 5 d. ir pritarė pagrindiniams Komisijos pasiūlymo tikslams pateikęs 28 pakeitimus.

Komisija nepateikė pakeisto pasiūlymo. 2011 m. rugsėjo 8 d. Europos Parlamentui pateiktame Komisijos komunikate dėl veiksmų, kurių reikėtų imtis dėl Parlamento 2011 m. liepos mėn. mėnesinėje sesijoje priimtų nuomonių ir rezoliucijų (dokumentas SP(2011)8072), Komisija nurodė, kad iš 28 pakeitimų ji visiškai, iš dalies, iš esmės arba po jų performulavimo pritartų 21 pakeitimui, nes, jos nuomone, šiais pakeitimais patikslinamas arba pagerinamas Komisijos pasiūlymas ir jie yra suderinami su bendrais pasiūlymo tikslais.

Prieš priimant Europos Parlamento poziciją pirmojo svarstymo metu ir po jos priėmimo Taryboje vyko pasitarimai siekiant rasti bendrą poziciją. Po diskusijų 2014 m. birželio 12 d. Aplinkos taryboje kvalifikuota balsų dauguma buvo priimtas politinis susitarimas, kurio pagrindu per 2014 m. liepos 23 d. Tarybos susitikimą buvo priimta bendra Tarybos pozicija.

Komisija mano, kad Tarybos bendrojoje pozicijoje atsižvelgiama į pradinius Komisijos pasiūlymo tikslus. Nors kai kuriais aspektais bendroji pozicija skiriasi nuo Komisijos pasiūlymo, Komisiją tenkina tai, kad į ją įtraukti visi klausimai, kuriuos Komisija laikė esminiais priimdama šį pasiūlymą.

---

[3] OL L 268, 2003 10 18, p. 24.

[4] AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL ir SI.

[5] Atitinkami pasitarimai surengti per 2009 m. kovo 2 d., kovo 23 d. ir birželio 25 d. Tarybos posėdžius.

3.2. Visiškai, iš dalies arba iš esmės į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją įtraukti Europos Parlamento pakeitimai, kuriems Komisija pritarė

- ***Konstatuojamosios dalys***

  Komisija pritarė **2 pakeitimui**, kuriame paaiškinami ***tam tikri ES suderinto rizikos aplinkai vertinimo***, kurio reikalaujama pagal Direktyvą 2001/18/EB, ***aspektai***. Tarybos bendrojoje pozicijoje šis pakeitimas iš dalies įtrauktas į iš dalies pakeistą **2 konstatuojamąją dalį**, pateikiant bendrą nuorodą į Direktyvos 2001/18/EB II priedą.

  Komisija pritarė 11 pakeitimui, kuriame nurodyta, ***kad svarbu stengtis, kad nacionalinės priemonės, ribojančios arba draudžiančios GMO auginimą, netrukdytų vykdyti biotechnologijų srities mokslinių tyrimų***. Šis pakeitimas visiškai įtrauktas į Tarybos bendrosios pozicijos naują 15 konstatuojamąją dalį.

  44 pakeitime raginama ***priimti atnaujintas rizikos aplinkai vertinimo gaires***, atsižvelgiant į 2008 m. gruodžio 4 d. Aplinkos tarybos išvadas. Jame patikslinama, kad šios gairės neturėtų būti grindžiamos tik esminio lygiavertiškumo principu arba lyginamojo saugos vertinimo koncepcija. Šiai pakeitimo daliai gali būti pritarta su sąlyga, kad ji bus performuluota siekiant paaiškinti, kad rizikos aplinkai vertinimo atveju lieka teisinė nuoroda į Direktyvos 2001/18/EB II priedą, kuriame rašoma, kad „*atitinkamomis išleidimo į aplinką arba naudojimo sąlygomis pasireiškiančių GMO ir nemodifikuoto organizmo charakteristikų palyginimas padės nustatyti galimą genetinės modifikacijos neigiamą poveikį*.“ Rizikos aplinkai vertinimą tikslinga grįsti ankstesnėmis žiniomis ir patirtimi bei naudoti atitinkamus palyginimo etalonus siekiant išryškinti skirtumus, susijusius su GM augalu priimančiojoje (-siose) aplinkoje (-ose). Be to, pagal Kartachenos biosaugos protokolą 2012 m. parengtose rizikos vertinimo gairėse laikomasi požiūrio, atitinkančio EFSA požiūrį – kai veikiama etapais, atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai, naudojant lyginamąją analizę ir įtraukiant tas pačias 7 rizikos sritis. Tarybos bendrojoje pozicijoje šis 44 pakeitimo skirsnis iš dalies įtrauktas į pakeitimų direktyvos naują **2 straipsnį** – ten pateiktas reikalavimas, kad Komisija pateiktų ataskaitą apie pažangą, padarytą siekiant suteikti norminį statusą sugriežtintoms 2010 m. EFSA gairėms dėl genetiškai modifikuotų augalų rizikos aplinkai vertinimo.

- ***Įtraukiamas priežasčių, pateisinančių neprivalomąsias priemones, orientacinis sąrašas***

  Apgalvoto GMO išleidimo galimos rizikos žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai vertinimas yra visiškai suderintas remiantis Direktyvos 2001/18/EB II priedu. Auginimui skirtų GMO vertinimas aprėpia visas įmanomas rizikos aplinkai sritis visoje ES teritorijoje, taip pat regionų ir vietos lygmeniu. Jame atsižvelgiama į konkrečios genetinės transformacijos invaziškumo ar persistensijos vertinimą, kryžminimo su auginamais augalais ar laukiniais augalais galimybę, biologinės įvairovės išsaugojimą ir nuolatines mokslines abejones. GMO leidimas gali būti išduotas tik jei atlikus pavojaus vertinimą, visų pirma išnagrinėjus pirmiau minėtus aspektus, padaroma išvada, kad GMO yra saugūs žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai.

  Komisijos pasiūlyme numatyta, kad valstybių narių priemonės, pagal tą pasiūlymą ribojančios arba draudžiančios GMO auginimą (vadinamosios

pasirenkamosios priemonės), turi būti grindžiamos motyvais, nesusijusiais su neigiamo poveikio sveikatai ir aplinkai, galinčio atsirasti dėl apgalvoto GMO išleidimo į aplinką ar pateikimo rinkai, vertinimu. Todėl Komisija gali pritarti **5, 8, 10, 41, 47 pakeitimams** su sąlyga, kad jie bus performuluoti, kad būtų aišku, jog valstybių narių motyvai, kuriais jos grindžia pasirenkamąsias priemones, neprieštarauja ES masto rizikos aplinkai vertinimui. Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos iš dalies pakeistose **10 ir 11 konstatuojamosiose dalyse** ir naujo **26b straipsnio 3 dalyje** pateikiamas kitaip apibrėžtas su aplinka susijęs motyvas, kuriuo užtikrinama, kad valstybių narių lygmeniu nebūtų prieštaravimų ES masto rizikos vertinimui: „*[susijęs su] aplinkos politikos tikslais, nesusijusiais su elementais, įvertintais pagal šią direktyvą ir Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003“*. Komisija mano, kad Tarybos pasiūlyta formuluotė atitinka pasiūlymo tikslą. Priešingu atveju Komisija gali pritarti Europos Parlamento arba Tarybos pasiūlytiems motyvams, kurie nėra susiję su aplinkos apsaugos aspektais, nes jie iš esmės yra panašūs.

- ***Kiti iš dalies pakeistos direktyvos siūlomo naujo 26b straipsnio pakeitimai***

  Komisija sutinka su Europos Parlamentu, kad svarbu, kad veiklos vykdytojams (įskaitant augintojus) būtų laiku pateikta ***būtina informacija apie GMO auginimo apribojimą ar draudimą*** valstybės narės teritorijoje, ir suteikti jiems pakankamai laiko pakankamai laiko prisitaikyti ir užbaigti auginimo sezoną, kai atitinkamos priemonės yra susijusios su GMO, kurių leidimas jau išduotas Sąjungos lygiu (**7, 17, 43 pakeitimai**). Tarybos bendrojoje pozicijoje šių pakeitimų nuostatos įtrauktos į iš dalies pakeistos direktyvos naują **21 konstatuojamąją dalį** ir naujo **26b straipsnio 4 ir 5 dalis** bei naujo **26c straipsnio 3 ir 5 dalis** (išskyrus augintojams nustatytus įsipareigojimus teikti informaciją).

  Komisija sutinka, kad ypač svarbu, kad nacionalinės priemonės atitiktų ***proporcingumo principą*** (**20 pakeitimas**). Taryba šį pakeitimą visiškai įtraukė į iš dalies pakeistos direktyvos naują **13 konstatuojamąją dalį** ir naujo **26b straipsnio 3 dalį**.

- ***Kitų Direktyvos 2001/18/EB straipsnių pakeitimas***

  Komisija pritarė **26 pakeitimui**, susijusiam su ***reglamento įsigaliojimu***. Tarybos bendrojoje pozicijoje šis pakeitimas visiškai įtrauktas į pakeitimų direktyvos naują **3 straipsnį**.

3.3. Visiškai, iš dalies arba iš esmės į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją įtraukti Europos Parlamento pakeitimai, kuriuos Komisija atmetė

- ***Kitų Direktyvos 2001/18/EB straipsnių pakeitimas***

  Komisija nepritaria **12 pakeitimui**, kuriuo iš dalies keičiamas Direktyvos 2001/18/EB 22 straipsnis dėl ***laisvos apyvartos***, nes pasiūlymas leis valstybėms narėms apriboti tik GMO auginimą savo teritorijoje, o ne parduoti arba importuoti genetiškai modifikuotas arba įprastines sėklas, maisto produktus ir pašarą. Tačiau Komisija pripažįsta, kad naudinga aiškiai nurodyti, kad pasiūlymas neturi poveikio vidaus rinkos veikimui. Todėl ji pritaria Tarybos pateiktai iš dalies pakeistos direktyvos **13 ir 18 konstatuojamųjų dalių** ir naujo **26b straipsnio 9 dalies** ir naujo **26c straipsnio 6 dalies** iš dalies pakeistai formuluotei dėl GMO, dėl kurių suteiktas leidimas, laisvos apyvartos ir importo visose valstybėse narėse, kurios neriboja ir nedraudžia GMO auginimo, ir naujai **20 konstatuojamajai daliai** dėl įprastinių sėklų, augalų dauginamosios medžiagos ir derliaus produktų laisvo judėjimo.

3.4. Į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją neįtraukti Europos Parlamento pakeitimai, kuriems Komisija pritarė visiškai, iš dalies arba iš esmės

- ***Konstatuojamosios dalys***

  Pritarta **4 pakeitimui**, susijusiam su ***mokslinių tyrimų rezultatų rinkimo*** svarba.

  Komisija pritaria **44 pakeitimui**, kuriame kalbama apie ***išsamaus mokslinių organizacijų tinklo*** sukūrimą ir ***nepriklausomus mokslinius tyrimus*** dėl galimos rizikos, kylančios dėl apgalvoto GMO išleidimo į aplinką ar pateikimo rinkai.

- ***Iš dalies pakeistos direktyvos siūlomo naujo 26b straipsnio pakeitimai***

  Gali būti pritarta **40 pakeitimui**, kuriuo patikslinama būtinybė prieš priimant nacionalines priemones ***kiekvienu konkrečiu atveju atlikti atskirą patikrinimą***.

  Gali būti pritarta **42 pakeitimui**, kuriame raginama atlikti ***išankstinę nepriklausomą nacionalinių priemonių sąnaudų ir naudos analizę***, atsižvelgiant į alternatyvas.

  Gali būti pritarta **19 pakeitimui**, kuriuo reikalaujama, kad ***prieš*** taikant nacionalines priemones būtų surengtos ne trumpesnės kaip 30 dienų ***viešosios konsultacijos***.

  Tačiau Komisija mano, kad trijų minėtų pakeitimų aktualumas turėtų būti dar kartą įvertintas atsižvelgiant į Tarybos bendrąją poziciją, kurioje siūloma vietoj reglamento priimti direktyvą, kad valstybėms narėms būtų palikta galimybė pasirinkti formą ir būdus.

- ***Kitų Direktyvos 2001/18/EB straipsnių pakeitimas***

  Iš esmės Komisija pritaria direktyvos 26a straipsnio pakeitimui (**6, 14 pakeitimai**), kad valstybės narės būtų įpareigotos nustatyti ***sambūvio priemones***, kad išvengtų netyčinio GMO atsiradimo jų teritorijoje ir kaimyninių valstybių narių pasienio zonose, nors dabartiniuose teisės aktuose šios srities įsipareigojimai nėra nustatyti. Taip pat gali būti pritarta **9 pakeitimui**, kuriame pabrėžiama veiksmingų ***tarpvalstybinio užkrėtimo***

prevencijos priemonių svarba. Tarybos bendrojoje pozicijoje taip pat kalbama apie sambūvio priemones – naujoje **22 konstatuojamojoje dalyje** pateikiama nuoroda į 2010 m. liepos 13 d. Komisijos rekomendaciją, kurioje valstybėms narėms pateikiamos neprivalomos sambūvio priemonių rengimo (taip pat ir pasienio zonose) gairės. Komisija pritaria šiai formuluotei, kuri atitinka esamus teisės aktus ir atspindi skirtingas valstybių narių pozicijas šiuo klausimu. Komisija norėtų pažymėti, kad direktyvos 25 straipsnio, kuriame kalbama apie tai, kad svarbu ***sudaryti galimybę naudoti sėklų medžiagą nepriklausomiems moksliniams tyrimams***, pakeitimas nėra susijęs su pasiūlymo tikslais (**13 pakeitimas**). Tačiau Komisija iš esmės pritaria šiam pakeitimui su sąlyga, kad jis atitinka tokio teisės akto teisinį pagrindą.

3.5. Į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją <u>neįtraukti</u> Europos Parlamento pakeitimai, <u>kuriuos Komisija atmetė</u>

- ***Teisinis pagrindas***

  Komisija mano, kad pasiūlymas turėtų būti grindžiamas SESV 114 straipsniu, kadangi juo iš dalies keičiama Direktyva 2001/18/EB, kuri pati yra grindžiama SESV 114 straipsniu, ir kadangi juo siekiama užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą, kartu užtikrinant aplinkos apsaugą pagal SESV 114 straipsnio 2 dalį. Net jei būtų priimti Europos Parlamento **8 ir 47 pakeitimai**, kuriais numatoma galimybė uždrausti auginimą remiantis su aplinkos apsauga susijusiais motyvais, svarbiausias pasiūlymo ir iš dalies pakeistos direktyvos aspektas vis tiek būtų sklandus vidaus rinkos veikimas. Todėl Komisija nepritaria **1 pakeitimui**.

- ***Konstatuojamosios dalys***

  Komisijos pasiūlymo tikslas – ***leisti nacionalinius apribojimus ar draudimus, grindžiamus kitais motyvais nei rizika***, kurie aptariami ES masto rizikos aplinkai vertinime. Įgyvendinant Direktyvą 2001/18/EB turėtų būti atsižvelgta į atsargumo principą (vadovaujantis jos 8 konstatuojamąja dalimi), tačiau siūlomo reglamento atveju jis nėra aktualus. Todėl Komisija nepritaria **46 pakeitimui**.

- ***Iš dalies pakeistos direktyvos siūlomo naujo 26b straipsnio pakeitimai***

  51 pakeitime kalbama apie ***valstybių narių*** teritorijoje ***esančių regionų galimybę nustatyti apribojimus ir draudimus***. Šis aspektas yra susijęs su kompetencijos pasidalijimu tarp centrinės valdžios ir regionų/vietos subjektų valstybėse narėse – šį klausimą reglamentuoja jų konstitucinė teisė ir ES teisė negali į jį kištis. Todėl Komisija nepritaria šiam pakeitimui.

  22 pakeitimas, ***pagal kurį valstybių narių priemonių taikymo trukmė apribojama iki penkerių metų*** (pagal ES teisę konkrečiam GMO išduoto leidimo galiojimo trukmė yra 10 metų), yra nesuderinamas su pasiūlymo tikslais – teikti valstybėms narėms kuo didesnes galimybes priimti teisiškai patikimus sprendimus, kuriais būtų apribotas ar uždraustas GMO auginimas, ir su tuo, kad šios priemonės yra pateisinamos viešojo intereso priežastimis, kurios gali likti nepasikeitusios per penkerių metų laikotarpį. Todėl Komisija nepritaria šiam pakeitimui.

  23 pakeitimu ***išbraukiamas žodis „pagrįstas“, kai kalbama apie valstybių narių priimtas priemones***. Komisija nepritaria šiam išbraukimui, nes

apribojimai arba draudimai turi būti gerai pagrįsti ir pateisinti vadovaujantis nacionalinėmis sąlygomis.

- ***Direktyvos 2001/18/EB papildymas nauju straipsniu***

  24 pakeitimas, kuriuo Direktyva 2001/18/EB papildoma nauju straipsniu dėl ***atsakomybės reikalavimų***, nėra tiesiogiai susijęs su pasiūlymo tikslu. Komisija norėtų priminti, kad GMO yra įtraukti į Direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti)[6] taikymo sritį. Šioje direktyvoje tinkamai atsižvelgiama į principą „teršėjas moka“, kaip nurodyta Sutartyje, ir vadovaujamasi tvarios plėtros principu. Pagal dabartinius ES teisės aktus klausimai dėl atsakomybės ir kompensacijos susiklosčius situacijoms, kurias reglamentuoja Direktyvos 2001/18/EB 26a straipsnis (t. y. ekonominių nuostolių, kuriuos patiria ūkininkai / veiklos vykdytojai dėl netyčinio GMO atsiradimo kituose produktuose), yra priskiriami valstybių narių kompetencijai, kaip pripažinta 2010 m. liepos 13 d. Komisijos rekomendacijoje dėl nacionalinių sambūvio priemonių, skirtų išvengti netyčinio GMO atsiradimo. Iš tiesų, nors esama ES teisės aktų, kuriuose pateiktos nuostatos dėl finansinės atsakomybės ir finansinių kompensacijų tam tikrose srityse, kurias aprėpia Sutartys, ES teisė šių klausimų paprastai nereglamentuoja, atsižvelgiant į subsidiarumo principą ir į didelius skirtumus tarp valstybių narių civilinės ir baudžiamosios teisės. Komisija pritaria, kad valstybės narės nustatytų taisykles dėl ekonominių nuostolių, kilusių dėl atsitiktinio leidžiamų GMO atsiradimo, kompensavimo sistemų įdiegimo. Tačiau būtina patikslinti dabartinę pakeitimo formuluotę, nes joje nėra atskirti su atsakomybe ir kompensavimu susiję klausimai, todėl dabartinei formuluotei negali būti pritarta.

3.6. Tarybos pateiktos naujos nuostatos

- ***Direktyva vietoje reglamento***

  Tarybos bendrąja pozicija siūlomas reglamentas pakeičiamas į direktyvą, taikant formalaus paralelizmo teisinį principą. Komisija pažymi, kad pasiūlymas yra netipinis aktas, kuriuo trečiosioms šalims nenustatomos tiesioginės prievolės (tai paprastai būtų padaryta priimant reglamentą) ir nenustatyti rezultatai, kuriuos valstybės narės turėtų pasiekti (tai paprastai būtų padaryta priimant direktyvą); jame valstybėms narėms tik numatyta galimybė, kuria jos gali pasinaudoti, jeigu to pageidauja. Tokiomis aplinkybėmis Komisija mano, kad yra priimtina taikyti formalaus paralelizmo principą, t. y. priimti direktyvą, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/18/EB.

- ***Taikymo geografinės aprėpties apribojimas (1 etapas)***

  Tarybos bendrojoje pozicijoje nustatoma iš dviejų vienas po kito einančių etapų sudaryta procedūra, kad valstybėms narėms būtų leidžiama riboti arba drausti GMO auginimą.

  Pirma, pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos **naujo 26b straipsnio 1 ir 2 dalyse** numatyta, kad valstybės narės, nusprendusios apriboti ar uždrausti GMO auginimą dalyje savo teritorijos arba visoje teritorijoje, gali per Komisiją reikalauti iš pareiškėjo, kad auginimo atžvilgiu jų teritorija nebūtų įtraukta į taikymo sritį (vadinamasis „1 etapas“). Antra,

[6] Žr. Direktyvos 2004/35/EB III priedo 11 punktą.

vadovaujantis pradiniu pasiūlymu pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos naujo **26b straipsnio 3 dalyje** numatyta, kad jeigu 1 etapu pareiškėjas akivaizdžiai atsisako tai padaryti, valstybėms narėms būtų leidžiama nustatyti priemones, ribojančias arba draudžiančias konkretaus GMO auginimą po to, kai dėl jo buvo išduotas leidimas (vadinamasis „2 etapas“ arba „pasirenkamosios priemonės“) remiantis atskirų priežasčių sąrašu, paimtu iš rizikos aplinkai vertinimo.

Komisija pritaria Tarybos bendrajai pozicijai, pagal kurią nustatoma iš dviejų vienas po kito einančių etapų sudaryta procedūra (tuo metu, kai pareiškėjas apibrėžia taikymo sritį, ir išdavus leidimą dėl GMO), kad valstybės narės galėtų apriboti ar uždrausti GMO auginimą, nes ji suteikia daugiau priemonių, kuriomis ribojamas arba uždraudžiamas GMO auginimas, ir leidžia išsaugoti valstybių narių teisę priimti sprendimą dėl GMO auginimo, grindžiamą viešojo intereso priežastimis, nepriklausomai nuo pareiškėjo / leidimo turėtojo pozicijos. Be to, terminas, per kurį galima pateikti prašymą dėl 1 etapo geografinės aprėpties apribojimo (ne vėliau kaip per 30 dienų po EFSA mokslinės nuomonės priėmimo) yra pakankamas, kad valstybės narės spėtų priimti sprendimą dėl to, ar jos nori pasinaudoti šia galimybe, nes prašymą jos gali pateikti bet kuriuo EFSA atliekamo rizikos vertinimo metu – vertinimo procesas gali trukti kelis mėnesius / metus.

- ***Pasirenkamosios priemonės – procedūros, kurių reikia laikytis iki priėmimo***

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos naujo **26b straipsnio 4 dalyje** numatyta, kad valstybės narės, ketinančios po leidimo išdavimo priimti pasirenkamąją (-ąsias) priemonę (-nes) (2 etapas), pirmiausia turi pateikti Komisijai šios (-ių) priemonės (-ių) projektą ir Komisija turės 75 dienas pastaboms pateikti, jeigu nuspręs, kad jas pateikti tikslinga. Šiuo laikotarpiu valstybė narė negali priimti ir įgyvendinti šios (-ių) priemonės (-ių). Pasibaigus 75 dienų neveikimo laikotarpiui atitinkama valstybė narė gali patvirtinti priemonę (-es) tokiu pavidalu, koks buvo pasiūlytas iš pradžių, arba pakeistą (-as) priemonę (-es), kad būtų atsižvelgta į Komisijos pateiktas pastabas. Komisija pritaria šiam į Tarybos bendrąją poziciją įtrauktam pakeitimui, kuris atitinka Komisijos pasiūlytą metodą.

- ***2 metų terminas pasirenkamosioms priemonėms priimti***

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos **iš dalies pakeistoje 14 konstatuojamojoje dalyje ir naujo 26b straipsnio 4 dalyje** numatyta, kad valstybės narės priima pasirenkamąsias priemones ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tos dienos, kai buvo suteiktas sutikimas / leidimas dėl GMO. Komisija pritaria šiai nuostatai, kuria siekiama veiklos vykdytojams (įskaitant ūkininkus) suteikti daugiau matomumo / nuspėjamumo pasirenkamųjų priemonių, kurias turi priimti valstybės narės, atžvilgiu.

- ***Pereinamojo laikotarpio priemonės***

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos **21 konstatuojamojoje dalyje ir naujame 26c straipsnyje** numatyta 6 mėnesių pereinamojo laikotarpio priemonė, leidžianti valstybėms narėms taikyti direktyvos nuostatas tiems GMO, dėl kurių leidimas išduotas prieš direktyvos įsigaliojimą (kukurūzai MON 810) arba dėl kurių pateiktos paraiškos nagrinėjimo procesas tuo momentu jau yra gerokai įsibėgėjęs. Komisija pritaria

šiai nuostatai, nes jos reikia atsižvelgiant į ryšį tarp 1 ir 2 etapų: 1) neįmanoma vykdyti 2 etapo, jeigu prieš tai nebuvo atliktas 1 etapas, ir 2) 1 etapas gali būti vykdomas tik jeigu paraiška yra nagrinėjama ribotą laikotarpį.

Tarybos bendrojoje pozicijoje taip pat numatoma, kad pereinamojo laikotarpio priemonės nedaro poveikio GMO, dėl kurių išduotas leidimas, sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos, kurios buvo teisėtai pasodintos, prieš apribojant arba uždraudžiant GMO auginimą valstybėje narėje, auginimui. Komisija pritaria šiai nuostatai, kuria užtikrinamas teisinis saugumas ūkininkams, pasodinusiems susijusius GMO ir nuėmusiems jų derlių prieš pradedant taikyti priemones, apribojančias arba uždraudžiančias auginimą.

- ***Valstybės narės galimybė pakeisti savo poziciją dėl GMO auginimo leidimo galiojimo laikotarpiu***

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos naujo **26b straipsnio 5 ir 7 dalyse** numatyta, kad išdavus leidimą dėl GMO ir ne anksčiau nei po dvejų metų nuo šios išdavimo datos valstybei narei leidžiama (pakartotinai) imtis 1 etapo ir 2 etapo procedūros siekiant įgyvendinti arba pratęsti auginimo draudimą dalyje savo teritorijos ar visoje teritorijoje, jeigu draudimą būtų galima pagrįsti naujomis objektyviomis aplinkybėmis. Tarybos bendrojoje pozicijoje taip pat numatyta, kad ši valstybėms narėms suteikta galimybė „*nedaro poveikio GMO, kuriems išduotas leidimas, sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos, kurios buvo teisėtai pasodintos, prieš apribojant arba uždraudžiant GMO auginimą valstybėje narėje, auginimui*“.

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos naujo **26b straipsnio 6 ir 7 dalyse** numatyta, kad valstybės narės, pageidaujančios, kad į GMO leidimo geografinę aprėptį vėl būtų įtraukta dalis jų teritorijos ar visa jų teritorija, tai galėtų padaryti pagal supaprastintą procedūrą.

  Komisija pritaria šioms naujoms nuostatoms, nes jos suteikia valstybėms narėms daugiau galimybių apriboti arba uždrausti GMO auginimą, kartu išsaugant ūkininkų, kurie teisėtai pasodino GMO prieš juos uždraudžiant, teises.

- ***Ataskaitų teikimo prievolė***

  Pagal Tarybos bendrąją poziciją iš dalies pakeistos direktyvos naujame **2 straipsnyje** numatyta, kad „Komisija ne vėliau kaip praėjus 4 metams po direktyvos įsigaliojimo pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl šios direktyvos naudojimo valstybėse narėse, įskaitant nuostatų, kuriomis valstybėms narėms suteikiama galimybė apriboti arba uždrausti GMO auginimą visoje jų teritorijoje arba jos dalyje, veiksmingumą ir sklandų vidaus rinkos veikimą. Kartu su šia ataskaita gali būti pateikiami teisės aktų pasiūlymai, kuriuos Komisija laiko tinkamais. Komisija taip pat pateikia ataskaitą apie pažangą, padarytą siekiant suteikti norminį statusą sugriežtintoms 2010 m. EFSA gairėms dėl genetiškai modifikuotų augalų rizikos aplinkai vertinimo.“ Komisija pritaria šiam pakeitimui, įtrauktam į Tarybos bendrąją poziciją.

4. IŠVADA

Komisijos nuomone, Tarybos kvalifikuota balsų dauguma 2014 m. liepos 23 d. priimtoje bendrojoje pozicijoje atsižvelgiama į pradinius Komisijos pasiūlymo tikslus ir į daugelį Europos Parlamento iškeltų klausimų.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių Komisija pritaria Tarybos bendrajai pozicijai.